

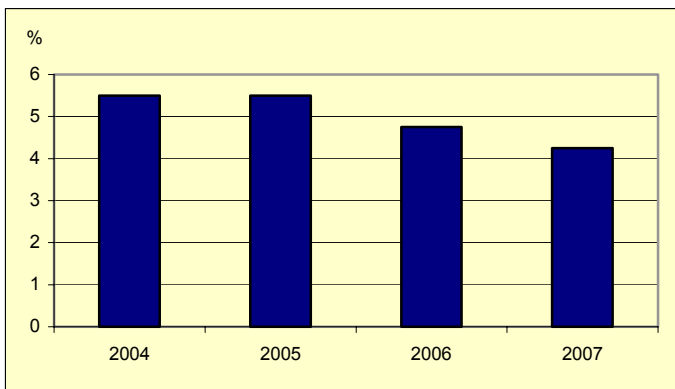

11. mars 2004

Áhrif kjarasamninga á þjóðhagsspá FJR

Nýgerðir kjarasamningar milli Samtaka atvinnulífsins, Starfsgreinasambandsins og Flóabandalagsins raska ekki meginforsendum síðustu þjóðhagsspár ráðuneytisins sem birt var í janúar sl. að því gefnu að þessir samningar verði stefnumarkandi fyrir aðra samningsaðila á vinnumarkaði. Samningarnir fela þó í sér heldur meiri launahækkun á árinu 2004 en spáin gerði ráð fyrir og er nú áætlað að launakostnaður hækki um 5½% að meðaltali á árinu í stað 4¼%. Gert er ráð fyrir að hækking launakostnaðar verði svipuð árið 2005 en síðan dragi heldur úr á árunum 2006 og 2007. Auk þess að taka mið af ákvæðum um laun og launatengd gjöld í nýgerðum kjarasamningum er gert ráð fyrir um 1% launaskriði á ári að meðaltali. Rétt er þó að minna á að í þessum spám er ekki að svo stöddu reiknað með stækkun Norðurláns.

Áætlaður launakostnaður breyting frá fyrra ári

Þrátt fyrir heldur meiri launahækkun árið 2004 er áfram reiknað með að almenn verðlagsþróun verði nálægt verðbólgu markmiði Seðlabanka Íslands á þessu og næstu árum, eða nálægt 2½%. Samkvæmt þessum áætlunum má búast við heldur meiri kaupmáttaraukningu á þessu ári en áður var spáð. Aukinn kaupmáttur mun aftur leiða til aukinnar einkaneyslu heimilanna og þar með meiri innflutnings. Einnig má reikna með því að hagvöxtur á yfirstandandi ári verði heldur meiri en gert var ráð fyrir í janúarspánni. Hagvaxtarspáin fyrir næstu ár er hins vegar að mestu óbreytt.

Gangi þessar áætlanir eftir má reikna með að miðað við óbreytt viðskiptakjör gagnvart útlöndum geti samkeppnistaða íslenskra fyrirtækja veikt á næstu árum þar sem hækking á innlendum launakostnaði stefnir í að verða nokkuð meiri en almennt er spáð í okkar helstu viðskiptalöndum. Þannig er til dæmis gert ráð fyrir að laun hækki að meðaltali um 3% hjá ríkjum Evrópusambandsins á næstu árum. Hins vegar ber að líta til þess að framundan er hagvaxtartími sem veitir atvinnulífina ný tækifæri til sóknar sérstaklega þegar horft er til þess að samningstíminn er til ársloka 2007.

Afkoma hins opinbera í ríkjum OECD

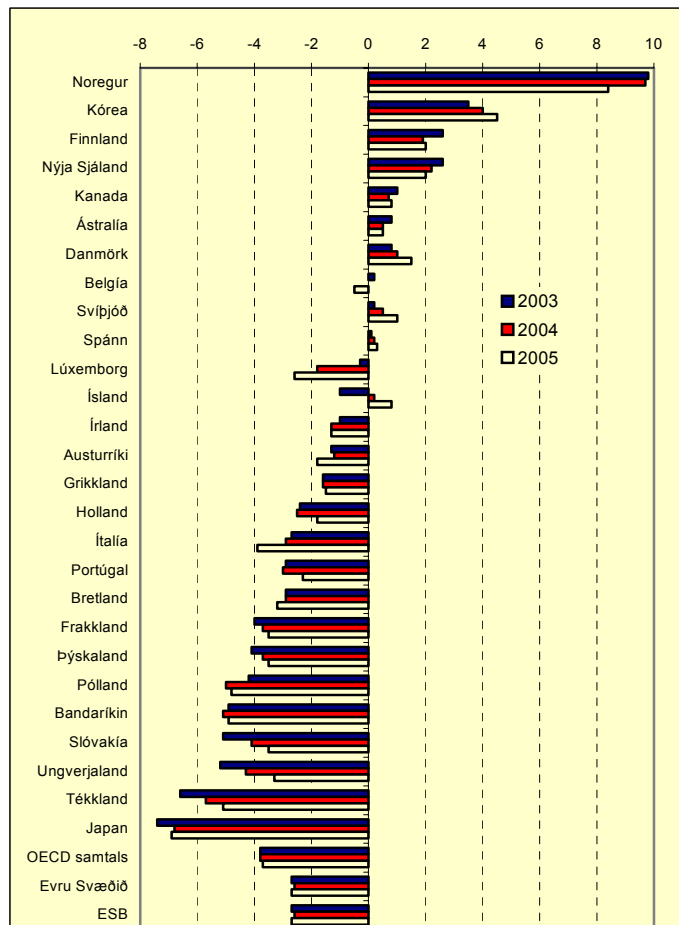
Samkvæmt [nýlegri skýrslu OECD](#) er gert ráð fyrir að afkoma hins opinbera árið 2003 hafi verið lakari hjá flestum aðildaríkjunum en árið þar á undan og þegar lítið er á heildarafkomu OECD sem hlutfall af landsframleiðslu (VLF) er áætlað að hallinn hafi aukist úr 2,9% árið 2002 í 3,8% árið 2003. Þar á versnandi afkoma hins opinbera í Bandaríkjunum stóran hluta að máli

Árið 2004 er búist við að hallinn muni nema sama hlutfalli af VLF og árið 2003 en árið 2005 muni hann minnka um eitt prósentustig. Af þessu má ráða

að reiknað er með hægt batnandi afkomu innan flestra aðildaríkja OECD sem jafnframt má sjá á meðfylgjandi mynd en hún sýnir afkomu hins opinbera árið 2003 og spá um þróunina næstu tvö árin á eftir.

Í aðalatriðum standa Norðurlöndin sig best. Staðan er erfiðari á meginlandi Evrópu, í Japan, Bandaríkjunum svo og í nýjum aðildaríkjum OECD í Austur Evrópu. Í Bandaríkjunum er gert ráð fyrir að hallinn muni nema um 4,9% af VLF árið 2003 sem er þó nokkur aukning frá fyrra ári og jafnframt er spáð að hann muni aukast enn frekar árið 2004 en minnka svo árið á eftir. Á evrusvæðinu er gert ráð fyrir að hallinn verði um 2,7% árið 2003, aukist lítillega árið 2004 en minnki aftur árið 2005.

Afkoma hins opinbera í ríkjum OECD, % af VLF

Staðan hér á landi er vel fyrir ofan meðallag. Í samanburði 27 OECD ríkja er gert ráð fyrir að hið opinbera á Íslandi verði með tólfstu til þrettándu bestu afkomuna en áætlaður halli á rekstri hins opinbera árið 2003 nemur um 1% af VLF og er hann að mestu rakinn til sveitarfélaganna. Horfumur á Íslandi eru jafnframt bjartari en víðast hvar annars staðar innan ríkja OECD. Á árinu 2004 gera áætlanir ráð fyrir lítilli háttar tekjuafgangi og á árinu 2005 er tekjuafgangur áætlaður tæplega 1% af VLF.

Tekjur ríkissjóðs jan-december		
12 mánaða breytingar, %	2001-2002	2002-2003
Skatttekjur alls	4,3	8,7
Tekjuskattar	4,4	12,2
Tryggingagjöld	7,0	12,3
Eignarskattar	3,1	-21,4
Veltuskattar	3,8	9,1
Tekjur alls	5,8	11,1

Gjöld ríkissjóðs jan-december		
12 mánaða breytingar, %	2001-2002	2002-2003
Almenn mál	12,4	2,0
Félagsmál	13,4	11,6
Atvinnumál	6,1	12,3
Vaxtagjöld	5,8	-16,0
Önnur útgjöld	12,1	16,0
Gjöld alls	11,5	8,9

Greiddsluafkoma ríkissjóðs jan-december		
M.kr.	2002	2003
Handbært fé frá rekstri	-16.300	-19.108
Hr. lánsfjárfjöfnuður	-4.133	11.843
Afborgun lána	-32.298	-30.702
Br. lánsfjárfjöfnuður	-45.431	-26.359
Lántökur	42.914	24.749
Greiddsluafkoma	-2.518	-1.610

Ýmsar hagtölur		
12 mánaða breytingar, %	2002	2003
Verðbólga - mars 2004	2,2	1,8
Kjarnaverðb.1- mars 2004	2,6	2,3
Launavísitala - janúar '04	5,5	3,3
Heildarvelta janúar-október	-1,9	0,0
Smávelta janúar-október	-0,9	1,3
Atvinnuleysi - janúar '04	3,8	3,7